

O B E C B O Ť A N Y

Obecný úrad Boľany, ul. Kvetná 243/1, 076 43 Boľany

Obecné zastupiteľstvo obce Boľany ul. Kvetná 243/1, 076 43 Boľany, ako orgán územnej samosprávy obce Boľany

1. Subjekt – prijímateľ DVO: ¹

Obecný úrad Boľany, ul. Kvetná 243/1, 076 43 Boľany

Obecný sociálny podnik Boľany, s.r.o., ul. Kvetná 243/1, 076 43 Boľany

Subjekt – realizátor DVO:

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
Laurinská 18
811 01 Bratislava

Váš list číslo/zo dňa

Naša značka
171/2018

Vybavuje/linka
Bodnár Szabó/0566350116

Boľany
23.05.2018

Vec:

Oznámenie o prijatí dočasných vyrovnávacích opatrení podľa § 8a ods. 1, 4 zák. č. 365/2004 Z. z. antidiskriminačného zákona v znení neskorších p. p. (ďalej len „ADZ“)

Dočasné vyrovnávacie opatrenia (ďalej len „DVO“) boli dňa 10.05.2018 podľa § 8a ods. 1, 4 ADZ prijaté Obecným zastupiteľstvom č. uznesenia 46/2018 a dňa 23.05.2018 zverejnené na webovej stránke obce Boľany.

Názov DVO:

- V rámci DVO pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) a ich rodičov najmä marginalizovanej rómskej komunity (ďalej len „MRK“) vytvárať rovnosť v prístupe k bývaniu prostredníctvom programu výstavby zamestnaneckých sociálnych bytov (ďalej len „ZSB“).

¹Porovnaj § 8a/1 ADZ. Od 1. apríla 2013 subjektmi oprávnenými prijímať DVO sú orgány verejnej správy alebo iné právnické osoby, tzv. prijímatelia DVO. Orgány verejnej správy sú orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy, ktorú tvoria obce a vyššie územné celky, ako aj orgány záujmovej samosprávy a verejnoprávne inštitúcie, ktoré sa podieľajú na plnení verejných úloh. Právnickými osobami v zmysle Obč. zákonníka sú združenia fyzických alebo právnických osôb, účelové združenia majetku, jednotky územnej samosprávy a iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon. Právnickými osobami sú aj všetky obchodné spoločnosti (verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť), ako aj družstvá. Každé DVO by malo obsahovať vymedzenie subjektu, ktorý DVO prijíma a taktiež subjektu, ktorý bude DVO realizovať, ak je tento subjekt odlišný od subjektu, ktorý dočasné vyrovnávacie opatrenie prijíma.

- V rámci DVO kreovať a implementovať tzv. „rómske projekty“ smerujúce k vytváraniu rovnosti v prístupe k zamestnaniu rodičov, ktorých deti pochádzajú zo SZP a zároveň patria do skupiny znevýhodnených UoZ a najmä MRK; vzhľadom na vysokú mieru nezamestnanosti Rómov je potrebné v rámci DVO urgentne zlepšiť prístup k zamestnávaniu Rómov, podpory ich zamestnateľnosti a podpory zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú dlhodobo nezamestnaných Rómov; bez zlepšenia situácie Rómov v oblasti zamestnanosti a bývania je len veľmi ťažké zlepšovať situáciu v oblasti vzdelávania rómskych detí, ktoré spravidla pochádzajú zo SZP.

2. Nežiaduci stav, ktorý je dôvodom prijatia DVO:²

Rómska štatistika obce Boľany v rámci **Akčného plánu rozvoja a integrácie rómskej komunity v Boľanoch 2018** identifikovala lokality s najvyššou mierou chudoby a sociálneho vylúčenia Rómov z hľadiska, nedostatočného infraštruktúrneho vybavenia a kvality bývania, kde sa kombinujú viaceré znevýhodnenia ako chudoba previazaná s demografickými podmienkami, chudoba vytváraná nezamestnanosťou, energetická chudoba, chudoba zapríčinená nízkou kvalitou práce a nedostatkom vzdelania.

Za najhoršiu situáciu Rómov Obecny úrad Boľany a Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ďalej len „ÚSVRK“) považuje tú časť rómskej populácie, ktorá žije v subštandardných podmienkach t.j. v chatrčiach. Rómski obyvatelia obce Boľany, ktorí sa nachádzajú v takýchto podmienkach žijú väčšinou v malých, nelegálnych a zdraviu nebezpečných chatrčiach v ktorých nemajú zaistené základné podmienky pre dôstojný život a uspokojenie najzákladnejších životných potrieb. Primitívne chatrče pozostávajú maximálne z dvoch malých izieb bez kuchyne, kúpeľne a toalety, pričom úplne absentuje vyhovujúca elektroinštalácia a vodoinštalácia. V rómskych rodinách žijúcich v chatrčiach chudobou najviac trpia deti, ktoré sú vystavené vyššiemu riziku chudoby ako dospelí alebo starší obyvatelia.

Nežiaduci stav a znevýhodnenie Rómov, oblasť bývania v obci Boľany:

1. lokalita – separovaná rómska osada na ul. Blatná pozostáva z cca. 237 rómskych obyvateľov, ktorú tvorí 15 nelegálnych chatrčí bez potrebnej technickej infraštruktúry. Na začiatku rómskej osady sa nachádza 7 legálnych rodinných domov, pričom ku 5 domom sú pribudované chatrče ako prístavba. V jednej chatrči bývajú mnohopočetné rodiny, niekedy až 15 osôb. Jednu miestnosť využívajú na všetky účely: varenie, stolovanie, spánok, hygienu, atď.. V takýchto podmienkach príprava rómskych detí na školské vyučovanie je prakticky vylúčená, čo sa prejavuje ich zlými školskými výsledkami. Obyvatelia chatrč nemajú k dispozícii žiadne sociálne zariadenie a vo viacerých prípadoch ani latríny. Nezistený počet neplatičov sú odpojený od elektrickej energie. Pre obyvateľov ul. Blatná je k dispozícii jedna studňa s úžitkovou vodou. Kanalizácia sa v tejto lokalite nenachádza. Z hľadiska podmienok bývania ide o najhoršiu lokalitu, kde extrémne chudobní Rómovia žijú v katastrofálnych podmienkach v porovnaní s majoritným obyvateľstvom obce.

2. lokalita na ul. Hlavnej pozostáva z cca. 197 rómskych obyvateľov, ktorú tvoria 4 jednoduché rómske rodinné domy a zvyšok rómskeho obyvateľstva býva v štandardných podmienkach porovnateľných s majoritným obyvateľstvom obce. Časť tejto lokality sa

²Porovnaj § 8a/2 ADZ. Na to, aby DVO bolo zákonné sa vyžaduje, aby existovala preukázateľná nerovnosť. **Nerovnosť** je nežiaduci stav, ktorý je dôvodom prijímania DVO, pričom **účelom/cieľom** je odstránenie tohto nežiaduceho stavu. Preto pred výkonom dočasných vyrovnávacích opatrení je dôležité tento stav skúmať a poznať, najčastejšie pomocou štatistických údajov. Tento stav musí odôvodňovať potrebu prijatia dočasného vyrovnávacieho opatrenia.

nachádza bez kanalizácie a verejného vodovodu. Problém rozsiahleho neplatičstva v oblasti platenia poplatkov za bývanie je potrebné urgentne a efektívne riešiť aj za pomoci inštitútu osobitného príjemcu (IOP).

Nežiaduci stáva znevýhodnenie Rómov, oblasť zamestnanosť v obci Boľany:

Takmer všetci Rómovia v obci sú dlhodobo závislí na sociálnej pomoci pretože sú nezamestnaní. Zatiaľ čo pre veľkú časť obyvateľov obce predstavuje sociálny systém podporný rámec na zabezpečenie základných životných podmienok, rómski občania žijúci v prostredí generačnej chudoby vnímajú sociálny systém často krátko ako legitímny zdroj trvalého príjmu a ekonomického zabezpečenia. Pre okres Trebišov ide o typický príklad zlyhávania štátneho systému sociálnej pomoci (pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok). Obec Boľany má uzatvorené dohody s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny o poskytnutí príspevku na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec. Na území obce pracujú tri skupiny aktivačných pracovníkov s dvoma koordinátormi. V súčasnosti je na aktivačnej činnosti zaradených až **136 uchádzačov o zamestnanie** (spravidla ide o obyvateľov MRK) prostredníctvom ÚPSVaR Trebišov a ich aktívnych opatrení trhu práce:

1. **MOS:** Na základe dohody medzi OcÚ a ÚPSVaR TV je uzatvorená dohoda podľa § 12 ods. 3, písm. b) bod 4. Resp. 5. Zákona č. 417/2013 Z.Z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má obec prijatých **93 UoZ**.
2. **AČ:** Na základe dohody o zabezpečení podmienok vykonávania aktivačnej činnosti formou menších obecných služieb pre obec a o poskytnutí príspevku na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb obci uzatvorená podľa §52 ods. 10 zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má obec prijatých **13 UoZ**.
3. **DvHN:** Na základe dohody v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov má obec prijatých **30 UoZ**.
4. V spolupráci s ÚPSVaR TV má obec prijatých 4 zamestnancov cez projekt „**Cesta na trh práce**“ – aktivita č. 3 podľa §54 ods. 1 písm. a) zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V obci Boľany všetky problémy Rómov v bývaní, vzdelávaní, dochádzke detí do školy a taktiež fetovanie, úžera a kriminalita generuje nezamestnanosť, ktorú je potrebné kvalifikovane štatisticky merať, vyhodnocovať a prijímať adekvátne opatrenia na jej znižovanie. Rómska štatistika v zamestnávaní marginalizovaných rómskych komunit v súčasnosti neexistuje pre viacero mýtov, alebo nesprávnych právnych zvyklostí v tejto problematike. Pre uvedené vedenie obce Boľany kvalifikovaných odhadom zistilo mieru nezamestnanosti jednotlivých rómskych lokalít ako aj celkovú mieru nezamestnanosti v obci, čo vyplýva z **Akčného plánu rozvoja a integrácie rómskej komunity v Boľanoch „Spoločne navzájom“**:

Lokalita č. 1 ul. Blatná (počet):

1. celkový počet obyvateľov	237
2. z toho počet Rómov (R)	237
3. počet róm. detí do 15 rokov	94 (počet detí umiestnených v DD - 20)
4. počet róm. obyvateľov nad 62 rokov	8 (tzv. dôchodkový vek)
5. zamestnaných R	0
6. nezamestnaných R	135
7. dlhodobo nezamestnaných R	134

Lokalita č. 2 ul. Hlavná (počet):

1. celkový počet obyvateľov	855
2. z toho počet Rómov	197
3. počet róm. detí do 15 rokov	47 (počet detí umiestnených v DD - 10)
4. počet róm. obyvateľov nad 62 rokov	7 (tzv. dôchodkový vek)
5. zamestnaných R	17 (počet zamestnaných v zahraničí - 7)
6. nezamestnaných R	126
7. dlhodobo nezamestnaných R	115

Celková miera nezamestnanosti v obci Boťany(počet):

1. celkový počet obyvateľov	1 256
2. z toho počet Rómov	434
3. počet detí do 15 rokov	244
4. počet obyvateľov nad 62 rokov	181 (tzv. dôchodkový vek)
5. zamestnaných	346(počet zamestnaných v zahraničí - 42)
6. nezamestnaných	485
7. dlhodobo nezamestnaných	420

Na základe miery nezamestnanosti Rómov v obci Boťany možno konštatovať, že obec nie len v okrese Trebišov patrí medzi najviac postihnuté nezamestnanosťou Rómov, pričom významný nárast trvalo udržateľných rómskych pracovných miest možno zabezpečiť iba prostredníctvom sociálneho zamestnávania.

Osobitným nežiaducim stavom je zvýšená frekvencia neskorých príchodov, neospravedlnených hodín a absencií, evidovaná v jednotlivých školách najmä u rómskych detí a mládeže, žijúcej v rámci katastrálneho územia obce Boťany, obzvlášť v obdobiach nepriaznivého počasia. Často uvádzaným zdôvodnením týchto absencií je vysoká chorobnosť z dôvodu nedôstojných životných podmienok v chatrčiach a nedostatok financií na verejnú hromadnú dopravu.

3. Cieľová skupina – adresáti DVO:³

DVO sú prijaté pre miestnu **marginalizovanú rómsku komunitu** v obci Boťany smerujúce k odstráneniu znevýhodnenia vyplývajúce z dôvodu rasového alebo etnického pôvodu.

Špecifickou cieľovou skupinou sú deti a mládež, ktoré pochádzajú zo SZP/MRK a navštevujú materskú školu, základnú a strednú školu nie len v obci Boťany. Táto najzraniteľnejšia cieľová skupina z dôvodu sociálneho a ekonomického znevýhodnenia, ako aj sťaženého prístupu k službe verejnej hromadnej dopravy má sťažený prístup k vzdelávaniu.

³DVO musí byť zamerané na určitú cieľovú skupinu (tzv. **oprávnený objekt DVO**), ktorej sa nežiaduci stav týka. DVO môžu byť zamerané na skupinu osôb, ktoré sú znevýhodnené z dôvodov rasového alebo etnického pôvodu, príslušnosti k národnostnej menšine alebo etnickej skupine, rodu alebo pohlavia, veku alebo zdravotného postihnutia. V podmienkach SR v rámci uvedených dôvodov by mali byť DVO zamerané na cieľové skupiny, ktorými sú napríklad rómska menšina, na podporu prekonávania ich socioekonomických znevýhodnení, na odstraňovanie pretrvávajúcej diskriminácie a predsudkov voči nim.

4. Oblasť v ktorej zákon umožňuje prijať DVO:⁴

- a) DVO sú zamerané na odstránenie sociálneho a ekonomického znevýhodnenia, ktorým je nadmerne postihnutá miestna MRK v Boťanoch.
- b) DVO spočívajú v podporovaní záujmu príslušníkov znevýhodnených skupín MRK o zamestnanie v Boťanoch.
- c) DVO smerujú k vytváraniu rovnosti v prístupe k zamestnaniu, vzdelávaniu a bývaniu, a to najmä prostredníctvom cielených prípravných programov pre príslušníkov znevýhodnených skupín MRK v Boťanoch.

5. Cieľ:⁵

Základným cieľom DVO je zníženie alebo odstránenie preukázateľnej nerovnosti pri zabezpečovaní rovnosti príležitostí v praxi.

Na dosiahnutie tohto cieľa boli určené nasledovné konkrétne ciele:

- I. Odstrániť sociálne a ekonomické znevýhodnenia, ktorým je nadmerne postihnutá miestna MRK v Boťanoch.
- II. Podporovať záujem príslušníkov znevýhodnených skupín MRK o zamestnanie v Boťanoch.
- III. Vytvárať rovnosti v prístupe k zamestnaniu, vzdelávaniu a bývaniu pre príslušníkov znevýhodnených skupín MRK v Boťanoch.

6. Prostriedky:⁶

Prostriedkami na zníženie alebo odstránenie preukázateľnej nerovnosti pri zabezpečovaní rovnosti príležitostí v praxi sú:

- aj za pomoci MRK v Boťanoch rekonštruovať a rozšíriť kapacity komunitného centra (KC) a prostredníctvom aktivít KC poskytovať kurzy a školenia v oblasti zamestnávania MRK, prístupu na trh práce, postupu v zamestnávaní a odstraňovanie diskriminácie v týchto oblastiach,
- aj za pomoci MRK v Boťanoch realizovať **výstavbu zamestnaneckých sociálnych bytov (ZSB)** v počte minimálne 30 bj.(30 bytových jednotiek pre 30 rodín), ktoré si budú môcť rodičia za presne stanovených podmienok odkúpiť do osobného vlastníctva,
- na základe preferenčného zaobchádzania zamestnať v Obecnom sociálnom podniku v Boťanoch rodičov, ktorých deti pochádzajú zo SZP a zároveň patria do skupiny znevýhodnených UoZ a najmä MRK,

⁴ Porovnaj § 8a/1,3 ADZ. Medzi zákonné podmienky okrem iného patrí aj oblasť, v ktorej zákon umožňuje prijímať DVO. Jedná sa o oblasti, v ktorých sa v zmysle antidiskriminačného zákona zakazuje diskriminácia. Zákon umožňuje prijímať dočasné vyrovnávacie opatrenia iba v rámci týchto vymedzených oblastí.

⁵ Základným cieľom DVO je vždy zabezpečenie rovnosti príležitostí v praxi. Na dosiahnutie tohto cieľa je však potrebné určiť konkrétne ciele, ktoré sledujú vždy konkrétne dočasné vyrovnávacie opatrenia a ktoré vždy musia smerovať k dosiahnutiu rovnosti príležitostí v praxi. Konkretizovať cieľ jednotlivých DVO je možné iba pri posudzovaní nežiaduceho stavu a cieľovej skupiny, ktorá je preukázateľne znevýhodnená - existuje u nej preukázateľná nerovnosť. Pričom táto skupina je znevýhodnená z dôvodu, ktorý predpokladá zákon. Každé DVO sa snaží o nápravu nežiaduceho stavu, v ktorom je jedna alebo viacero skupín obyvateľov znevýhodnená a malo by smerovať k určitému ideálnemu stavu v spoločnosti. Preto je dôležité si pred výkonom konkrétneho DVO presne stanoviť aký konkrétny stav sa chce konkrétnym DVO doceliť.

⁶ Podstatu DVO tvorí prostriedok, ktorým sa má dosiahnuť stanovený cieľ a náprava nežiaduceho stavu. Prostriedkami na zabezpečenie rovnosti príležitostí v praxi, najmä v oblasti zamestnávania a vzdelávania môže byť napríklad poskytovanie kurzov, školení, doučovaní, štipendií, stáží, finančná pomoc, preferenčné zaobchádzanie atď..

- na základe preferenčného zaobchádzania zaškoliť k výstavbe sociálnych bytov a k výrobe váľok v Obecnom sociálnom podniku v Boťanoch rodičov, ktorých deti pochádzajú zo SZP a zároveň patria do skupiny znevýhodnených UoZ a najmä MRK,
- na základe preferenčného zaobchádzania postupne implementovať rôzne tzv. „rómske projekty“ v oblasti sociálneho zamestnávania MRK najmä v okrese Trebišov.

7. Systém monitorovania:⁷

DVO boli dňa 10.05.2018 prijaté Obecným zastupiteľstvom č. uznesenia 46/2018 a dňa 23.05.2018 zverejnené na webovej stránke www.obecbotany.sk a zároveň oznámené Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva Bratislava. Systém priebežného monitorovania, vyhodnocovania a zverejňovania prehodnotenia opodstatnenosti ďalšieho trvania DVO bolo stanovené na 31.12. každého nasledovného roka.

8. Dočasnosť⁸:

Vykonávanie DVO bude po dosiahnutí základného cieľa a všetkých troch konkrétnych cieľov ukončené.

9. Spôsob financovania:⁹

Na vykonávanie DVO budú použité finančné prostriedky z nasledovných zdrojov:

- rozpočet OÚ Boťany do maximálnej výšky 5%,
- rozpočet v rámci podpory najmenej rozvinutých okresov – Akčný plán rozvoja okresu Trebišov,
- zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky,
- z fondov EÚ,
- vedenie obce Boťany bude iniciovať **národný program podpory služieb zamestnanosti pre rodičov, ktorých deti pochádzajú zo SZP a zároveň patria do skupiny znevýhodnených UoZ a najmä MRK.**

V Boťanoch dňa 23. mája 2018

Na vedomie:

Splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity

Ministerstvo (organizácia), ktoré poskytlo dotáciu na realizáciu DVO

⁷Porovnaj § 8a/4 ADZ. Zákon kladie povinnosť subjektom oprávneným prijímať DVO priebežne monitorovať, vyhodnocovať a zverejňovať prijaté DVO s cieľom prehodnotenia opodstatnenosti ich ďalšieho trvania. Zákon kladie povinnosť oprávneným subjektom podávať správy Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva o týchto skutočnostiach.

⁸Dočasnosť je zákonom vymedzená povinnosť subjektov (oprávnených prijímať DVO) ukončiť vykonávanie DVO po dosiahnutí stanoveného cieľa. Dočasnosť t.j. stanovenie času na ktorý sa DVO prijíma je len jeden zo základných, zákonných podmienok prijímania DVO. V prípadoch veľkého počtu adresátov a nedostatku finančných prostriedkov dočasnosť DVO bude podmienená vyčerpaním finančných prostriedkov použitých na odstránenie nežiaduceho stavu, pričom k dosiahnutiu stanoveného cieľa v danom roku ešte nedošlo.

⁹Spravidla pôjde o finančné prostriedky subjektov (prijímateľov) DVO a rôzne vnútroštátne a medzinárodné dotácie. Pri spolufinancovaní DVO z viacerých zdrojov je potrebné výslovne uviesť všetky zdroje financovania.